

Preventivní prohlídky pro sport

Doc. MUDr. Jiřina Máčková, CSc.

Subkatedra TL IPVZ

Klinika TL FN Motol

tel:224435501, 224436023

e-mail:jirina.mackova@lfmotol.cuni.cz

5. ZKSM 2006

PP před zahájením sportovního výcviku

- zjistit skryté vady nebo onemocnění
- onemocnění známá, neslučitelná s intenzivním výcvikem
- ne každý sportovec je tzv. zdravý

- ani komplexní prohlídka nemusí odhalit vážné problémy (příčina náhlé smrti)

- * zajistit bezpečnost sportovce
- * nejčastější výsledek: léčení pro onemocnění
rehabilitace pro ortoped. problémy

Preventivní prohlídka

- odhalí stavy, které sportování vylučují
- nejčastěji zhodnotí stupeň zralosti
- důležitá anamnéza i rodinná u kardiálních
- diskvalifikace ze zdravotních důvodů je vzácná
- **nejdůležitější je identifikovat rizikové osoby s rizikem náhlé smrti při velké zátěži**

Kdy, kde, typ prohlídky

- ideálně 6 týdnů před začátkem sezóny
je dost času na dg testy, konzultace, zahájení nezbytné rehabilitace
- ve zdrav. zařízení (více místností, personál, klid, soukromí, důvěra ...)
- přítomnost rodičů k potvrzení anamnézy
- významné závěry od lékaře (vhodná doporučení ke sportování, konzultacím, dg. testům, výživě)
- nelze akceptovat zběžnou prohlídku před zápasem v rušné místnosti za přítomnosti více osob

Výhody tohoto postupu

- poskytuje lékaři dostatek času na vyšetření
- zvyšuje šanci, že odhalí abnormalitu
- dobrá komunikace lékaře s trenérem
- **nevýhoda** - SL nezná sportovce tak dobře, jako jeho praktické lékař, který ho ošetřuje od dětství
- v časové tísní možnost přehlédnutí rizik (abusus, emoční labilita, nebezpečné sex. praktiky)
- neprovedou se potřebné návody nebo úpravy

Kritické otázky ke kardiální anamnéze

1. v anamnéze bolest nebo diskomfort na hrudi, nebo synkopa/near synkopa
2. v anamnéze silná, nevysvětlitelná, neočekávaná dušnost nebo námaha spojená se cvičením
3. dřívější detekce šelestu nebo zvýšeného TKs
4. RA předčasné smrti (náhlé nebo jiné), nebo CV onem. u přímých příbuzných do 50 let věku
5. v rodině výskyt CMP hypertrofická/dilatační, sy LQTc, Marfan sy, klinicky významná arytmie

Dotazník vstupního vyšetření

1. Měl někdo z rodiny IM nebo se léčil na srdce před 50. rokem věku. Zemřel někdo z vašich sourozenců, nebo sourozenců vašich rodičů náhle v mladém věku, zejména při tělesné aktivitě?
2. Bylo vám někdy řečeno, že máte srdeční šelest, vysoký TK, poruchy srdeční činnosti nebo jinou odchylku týkající se srdce?

6. Byl jste někdy nemocen nebo utrpěl zranění, které vyžadovalo:

a) léčení nebo vyšetření v nemocnici

b) operaci

c) nebo trvalo déle než týden

d) nebo jste musel vynechat závod nebo trénink

e) nebo trpíte alergiemi (seno, bodnutí hmyzem, astma, léky)?

Odpovědi na dotazník

- Ad 1) pomůže identifikovat osoby z rodiny, kde se vyskytla vzácná porucha srdečního vedení, CMP-riziko náhlé smrti, dále osoby, které mají více RF předčasného koronárního onemocnění.
- Ad 2) identifikovat jedince ohrožené náhlou netraumatickou smrtí při sportovní činnosti.
- Ad 3) informace o úrovni tělesné zdatnosti, případně pozátěžový bronchospasmus.
- Ad 4) identifikuje diabetiky na insulinu, epileptiky, antibiotika atd.

Ad 5) identifikuje osoby, které prodělaly komoci i bez ztráty vědomí (box, hlavičky v kopané), nebo osoby s kongenitálními srdečními abnormalitami (aberrantní odstup levé koronární tepny).

Ad 6) negativní odpovědi ukazují, že se jedná o zdravého jedince. Každou jinou odpověď pečlivě objasnit, ověřit nálezem pooperčních jizev a pod.

Svalové dysbalance

Doporučená literatura

1. Kučera M, Dylevský I. a kolektiv. Sportovní medicína. Praha: Grada, 1999.
2. Landry GL, Bernhardt DT. Essentials of primary care sports medicine. Champaign IL, Human Kinetics, 2003.